

19.6.2019

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Maakuntatieto-ohjelma

Ohjelman eri hankkeissa tuotettuja ehdotuksia jatkotoimiksi

Tietoarkkitehtuuriryhmän hankkeet

Nykytilan puutteet

Kriittisiä tietotarpeita ei ole määritelty.

- Määritellään kriittiset tietotarpeet, joista muodostuu tarkastelunäkökulmakohtaiset tietotuotteet. Tiedon ja datan arvonluontia ei ole kohdeorientoituneen integraatiomallin mukaan määritelty eri tarkastelunäkökulmien ja niiden toiminnan näkökulmasta. Tietoa tulkitaan tuotantolähtöisesti ja oman toiminnan vaatimusten mukaan. Tiedon kohteena tulisi olla asiakkuudet, hyvinvointi ja sitä tukevat palvelut.

Toimenpide-ehdotukset ovat yltäosaisia ja niitä pitäisi konkretisoida.

- Tunnistetaan nykytilan perusteella, mitkä ovat keskeiset kehittämistoimenpiteet.
 - Tietovirtojen tarkennus eri tiedon hyödyntämisen näkökulmista.
 - Käsite- ja tietomallinnus koskien yhteiskäyttöisiä komponentteja ja käsitteitä.
 - Yhteisen tietopohjan ja sitä koskevien metakuvausten hallinta, joka mahdollistaa loogisen tason yhteisen määrittelyn.
 - Yhteisen loogisen tason tietovarantojen linjaaminen ja luokittelu.
 - Nykytilan tietokomponenttien kuten päätietoryhmien ja niiden sisällön viestintä ja kehittäminen.
- Hyödynnetään analyysissä tätä toimenpide-ehdotusluetteloa ja priorisointia, mutta luodaan tarkempi arviointikriteeristö ja hankekohtaiset suunnitelmat konkreettisille toimenpiteille.

Tiedot ovat pääsääntöisesti voimakkaasti hajautuneita.

- Yhdistetään palvelukohtainen tieto tapahtumatietoihin, mikä auttaa tietojen yhteiskäytössä.

Yhteistä tietopohjaa ohjaava toiminta- ja prosessitasoinen arkkitehtuuri puuttuu.

- Tässä työssä kuvattua yhteistä tietopohjaa ja päätietoryhmiä tulee yhdistää olemassa oleviin prosessitasoisiin ja toimintaa kuvaaviin määrittelyihin. Tämä auttaa loogisten tietomallien ja tarkempien kuvausten tuottamisessa.

Tiedon hallinta

Nykyinen tiedon hallinta perustuu rekisterinpitäjyyteen ja toimialakohtaiseen hallintaan.

- Tarvitaan näkymä ja ymmärrys yhteiseen tietoon ja sitä tukevat tiedonjakelukanavat. Ei puhuta pelkästä tietoaltaasta, vaan verkostosta, jossa on eri tiedonhallintayksiköiden tietoa.
- Tulee määritellä tiedonhallintayksiköiden tietovastuut ja roolit yhteisen tietopohjan tietojen muodostamisessa ja hyödyntämisessä.
- Tulee määritellä tiedon rooli organisaation aineettomana pääomana ja sen muutos hyvinvoinnin ja palveluiden tuottamiseen ja järjestämiseen.
- Tulee mahdollistaa tiedon yhteentoimivuuden kasvattaminen tietopalveluiden tasolle, jolloin asiakas voi hyödyntää tietoa hyödyntämällä standardi ja palvelukohtaista toteutusta.

Asiakas- ja toimintälähtöinen johtamismalli vaatii tiedon korkeaa semanttisuutta ja sitä kautta tietopalveluiden rakentamista toiminnan ympärille.

- Muodostetaan tiedon hallintamallit, jotka perustuvat yhteisesti määriteltyihin kokonaisuuksiin. Niitä hallitaan yhteiskäyttöisten komponenttien ja sanastojen tasolla. Tämä mahdollistaa yhteiskäyttöisyyden laajentamisen niin prosessi-, kuin sovellusrajapinnoille.

Metatiedon hallinta

Metatiedonhallintaa ei ole kuvattu valtionhallinnon, järjestäjän, tuottajan eikä asiakkaan näkökulmasta.

- Metatiedonhallinta pitää kuvata eri näkökulmista yleisellä tasolla. Olemassa olevia hankkeita tulisi määrityksien osalta edistää. Lisäksi yhteinen hallintamalli metakuvausten osalta tulisi päättää ja viestiä sidosryhmille.

Tiedon metatiedonhallinnan mallia ei ole kuvattu eri toimijoiden näkökulmasta.

- Metatiedonhallinnasta tulee laatia kansallinen YTI-menetelmän mukainen toimintamalli, miten eri tahot tulevat oman metatiedon osalta liittymään kansalliseen rajapintaan. Toimintamalli vaatii tuekseen yhteistä loogista tietopohjaa tukevan toiminta-arkkitehtuurin.

Viranomaisen sisäinen metatietojen hallintamalli puuttuu.

- Kuvataan valtionhallinnon näkökulmasta viranomaisen sisäinen metatietojen hallintamalli.

Yhteentoimivuus

Kansallisten tietovarantojen määrittäminen arkkitehtuurin fyysiselle tasolle on tarvetta.

- Kansallisten tietovarantojen määrittelyjen tarkentaminen loogiselta tasolta suositellaan kytkettäväksi osaksi tapausesimerkkejä esimerkiksi palvelupolkukuvausten kautta, koska palvelupolkuun liittyy paljon muitakin tietovarantoja kuin kansalliset tietovarannot.

Yhteisen tietopohjan ympärille rakennettua tiedon yhteentoimivuutta pitää edistää.

- Yhteisen tietopohjan yhteentoimivuutta tulee tarkastella laajemmin osana asiakaslähtöistä palvelunäkökulmaa.

Tiedon yhteiskäyttöisyys perustuu tietotarpeisiin, niiden yhteisesti määriteltyihin syihin ja tiedon luomiseen.

- Käytetään yhteisiä työvälineitä, käsitteitä ja sanastoja.
- Käsitteellisellä tasolla muodostetaan päätietoryhmät, jotka ovat yhteiset niin kansallisella, alueellisella kuin asiakkaan tasolla.

Ei ole olemassa yhteistä tietoa, vaan tietopohja muodostuu päätiedoista ja niiden yhdistelmistä.

- Muodostetaan yhteisesti hyväksytyt päätietoryhmät, jotka tukevat tietotuotteita johtamisen, ohjaamisen ja seurannan näkökulmista.
- Muodostetaan tietotuotteet kaikista yhteisesti hyväksytyistä päätietoryhmistä tukemaan tarkastelunäkökulmien tietotarvetta.
- Dokumentoidaan tietotuotteet soveltamisprofiilien avulla.

Yhteentoimivuus tietopohjan ja tiedon osalta ei toteudu tällä hetkellä.

- Lisätään yhteentoimivuutta hyödyntämällä valtakunnallisia ja alueellisia tiedon hallintamalleja.
- Määritellään yhteiskäyttöisten tietotuotteiden tietomallit ja käsitteet yhteentoimivuusalustalla.

Tilannekuvan tiedot

Saatavilla oleva tieto ei ole ajantasaista.

- Lähdetään selvittämään tietoja palvelutapahtuman kautta, miten on asioitu ja miten asiointi on mennyt.
- Luodaan otannat historiasta ja nykytilasta palvelutapahtumittain.
- Fokusoidaan tiedonkeruu poikkeamiin, jotta saadaan muuttuvat tietotarpeet selville.
- Tiedon käsittelyn vertikaalinen rakenne hidastaa tiedon hyödyntämistä.

Asiakkaan tilannetiedon ymmärtäminen on puutteellista.

- Muodostetaan tarvittavaa tietoa segmenteittäin, jotta tietotarpeet voidaan kohdentaa hyvinvoinnin tai elinvoimaisuuden lisäämiseksi.
- Pyritään tiedon segmentoinnin osalta 80/20 sääntöön: massaräätälöinnin (80 %) mahdollistamiseen ja pidetään erityistarpeet (20 %) omana segmenttinään.
- Määritetään asiakkaan palvelutaso aluksi segmentin kautta, ja se edellyttää asiakkaiden ryhmittelyä segmentteihin.
- Kerätään kootusti kokonaisvaltaista tietoa hyvinvoinnista ja elinvoimaisuudesta tunnistetuista hyvinvoinnin tietovarannoista. Vasta myöhemmässä vaiheessa edetään yksilölliseen segmentointiin tai profilointiin.

Yksilökohtainen tieto

Elämäntilannetietoa ei ole tunnistettu riittävän tarkasti.

- Määritellään eri näkökulmista yksilökohtainen tieto, joka on hyödynnettävissä eri elämäntapahtumissa ja eri toimijoilla yhteisesti.

OmaDatalle tarvitaan lisäparametri päätöksenteon tueksi.

- Suunnitellaan, miten palvelunjärjestäjän ja tuottajan data on "muunnettavissa" OmaDataksi. Mitä enemmän OmaDatan tietoja voidaan yhdistää, sitä käytettävämmäksi reaaliaikainen tilannekuva muodostuu. Tämä tarkoittaa hyvinvoinnin tilannekuvaa.
- Muodostetaan OmaDatasta tietotuotteita, jotka dokumentoidaan yhteentoimivuusvälineistön ja soveltamisprofiilien avulla.

Tietojen segmentointia tarvitaan.

- Suunnitellaan toimenpiteet, miten tietoa voidaan ensi vaiheessa segmentoida johdon työkaluksi
- Edetään tämän jälkeen segmentoidun yksilötiedon hyödyntämiseen johtamisen välineenä.

Asiakkuustietoa tulee määritellä yhteisen tietopohjan näkökulmasta tarkemmin.

- Määritetään eri asiakkuuteen vaikuttavat tekijät: palveluketjun vaikuttavuus, asiakastytyväisyys, valinnanvapaus, yksilön hyvinvoinnin vaikuttavuus. Tarvitaan yksilöllistä tilanseurantaa ja ennakoitua.

Tiedon laatu

Viranomaisten toimintatapoja tietojen laadun varmistamiseksi ei ole kuvattu.

- Viranomaisen tarvitsemat tiedot tulee määritellä ylätasolla ja sopia periaatteet, miten viranomaiset omassa toiminnassaan varmistavat tietojen laadun.
- Tietotuotannon prosessien kuvaamisen yhteydessä tulee määritellä tiedon laatuun liittyvät seikat eri organisaatioiden välisellä yhteistyöllä.

Tietoaineistot poikkeavat laadullisesti toisistaan.

- Yksittäisen tietoaineiston laatu pitää viranomaiskohtaisesti saada varmistettua. Kun tunnistetaan tiedon luokitus, voidaan siihen liittää tiedonvälitystavat.

Tiedon käytön näkökulmasta toiminnan suunnittelua ohjaavat periaatteet eivät ota tyhjentävästi kantaa tietojen laatuun, saatavuuteen eikä yhteentoimivuuteen.

- Tarkennetaan yleisiä periaatteita, miten tietojen laadusta, saatavuudesta ja yhteentoimivuudesta huolehditaan tiedon käytön näkökulmasta.

Tietosuoja ja tunnistautuminen

Asiakkaan turvaluokiteltujen tietojen katselua ei ole määritetty.

- Asiakkaan turvaluokittelu tieto pitää yksilöidä ja sen käsittelylle pitää määrittää säännöt, jotta yksilöllinen tunnisteellinen tieto ei ole käytössä muilla kuin siihen oikeutetuilla osapuolilla.

Tunnistautumiseen ei ole yleispätevää toimintamallia.

- Hyödynnetään yhteiseurooppalaisen eIDAS-tunnistamisratkaisun (electronic IDentification, Authentication and trust Services) sovelluksia.
- Huomioidaan VRK:n toteuttama eIDAS-solmupiste, joka mahdollistaa EU-maiden rajat ylittävän vahvan tunnistamisen. eIDAS-solmun kautta välitetään etunimet, sukunimi, syntymäaika ja henkilön tunniste (PID).

Pelastustoimen TUVE-verkkoon pitäisi saada ohjaamistietoa, mutta sieltä pitäisi saada myös operatiivista tietoa.

- Selvitetään, mitä tiedon hallinnallisia, teknisiä ja tietoturvaan liittyviä esteitä TUVE-verkkoon jaettavan tiedon osalta on.
- Selvitetään, miten tiedonjakaminen TUVE-verkosta muille operatiivista tietoa tarvitseville osapuolille pitäisi järjestää.

ST I-IV tietojen turvaluokituksen vaatimuksia määrittää tarkemmin.

- Selvitetään, mitä rajoitteita ja reunaehtoja ST I-IV –turvaluokiteltujen tietojen hyödyntämiselle on.

Suostumuksen hallinnan määrittely ja sen peilaaminen nykylainsäädäntöön

- Mahdollisimman pian pitäisi tunnistaa suostumuksen hallinnan rooli tietojen yhdistämisen ja yhteiskäytön osalta. Huomioidaan olemassa olevat selvitykset, joissa on havaittu, että tarve kansalliselle, yhteiselle suostumuksen hallinnalle on olemassa.

Yleisen tietopohjan kehittäminen

Tietojen tarjoaminen yhteiseen tietopohjaan tulee luokitella eri näkökulmista ja liittää tiedonvälitystapaan.

- Kuvataan mekanismi, jolla yhteiseen tietopohjaan tietoa tarjottaessa tunnistetaan, mihin luokkaan tieto kuuluu ja mikä tiedonvälitystapa valitaan.
- Huomioidaan olemassa olevat tiedonvälitystavat: palveluväylä (näkymien ja lomakkeiden luominen tietokantakyselyllä kansalaiselle eri viranomaistiedoista), TUVE-verkko (turvallisuusviranomaisten välinen tieto), Kanta-tiedonvälitys (salattavien henkilötietojen välitys viranomaisten välillä) jne.

Loogisen yhteisen tietopohjan palvelumallin kuvaus puuttuu.

- Kuvataan loogisen yhteisen tietopohjan hyödyntäminen palvelumallina. Koska eri tahot käyttävät tietoja eri suunnista ja tiedonvälityskerroksista, niin kuvataan, miten ja millä periaatteilla palvelut toimisivat.
- Johtamisen, ohjaamisen ja seurannan päätietoryhmät on tunnistettu nykytilan jäsenyyksessä, ja ne pitää kytkeä tiedonvälityskerrokseen. Tätä varten täytyy määritellä tiedon luokittelua ohjaavat periaatteet.

Yhteistä tietopohjaa voidaan simuloida elämäntapahtumien avulla.

- Ensi vaiheessa tunnistetaan eri elämäntapahtumat ja tuetaan niitä reaktiivisesti. Hyödynnetään sellaisia elämäntapahtumia, jotka ovat todennäköisimmin ennustettavissa.
- Suunnitellaan tiekartta, miten palvelut tarjotaan yhteiskunnallisesti ennakoiden elämäntapahtumien avulla.

Loogisten tietovarantojen välisiä suhteita tulee tarkentaa.

- Linkitetään loogiset tietovarannot elämäntapahtuman ympärille niin, että palvelupolun toimijoille on käytössään loogisen tietopohjan tarjoama yhteinen näkymä.
- Kuvataan toimintamalli, jolla palvelunjärjestäjä pystyy muodostamaan tietovarannon, missä relevantti tieto on elämäntapahtuman näkökulmasta. Tämä linkittyy tietokokonaisuuksien hallintaan metatietojen avulla.

Yhteisen tietopohjan näkökulmasta tiedon käsittelyn kyvykkyys on vähäinen.

- Tiedon käsittelyyn liittyvät kyvykkyudet tulee määritellä.

Tiedonohjausryhmän hankkeet

ELY-keskusten arkistoaineistoihin kohdistuu käytettävyyteen ja säilytykseen liittyviä kehittämistarpeita. Näiden toteuttaminen olisi perusteltua sekä kustannussyistä että resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä ajatellen. Tarvittavat toimenpiteet vaihtelevat vastualueittain ja aineistojen iän mukaan. Tarvittavia toimenpiteitä ovat mm. digitointi, aineistojen seulonta, järjestäminen ja luettelointi, siirto Kansallisarkistoon ja aineistojen valmistelu siirtokuntoon, aineistojen kulttuurihistoriallisen arvon kartoittaminen ja Kansallisarkiston maksullisen digitoinnin mahdollisuuksien selvittäminen.

Analogisten potilasasiakirjojen ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen säilyttämistä pitäisi ryhtyä pikaisesti kehittämään. Analogisia sote-aineistoja on Suomessa yli 400 hkm, ja niiden käytettävyyden on heikko ja samalla tietopalvelu- ja säilytyskustannukset korkeat. Laajamittainen, mutta alueittain keskitetty ja valtakunnallisessa ohjauksessa oleva digitointitoiminta toisi tässä tapauksessa todennäköisesti parhaan lopputuloksen. Asia vaatii perusteellisia selvityksiä ja tarkkaa suunnittelua. Tätä varten olisi tarkoituksenmukaista perustaa täysin oma organisaatorajat ylittävä projekti.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen vastuualueille ja arkistoille olisi luotava yhteiset digitointikäytännöt (pelisäännöt) ja yhteinen tietoaineistojen digitoinnin etenemissuunnitelma (tiekartta).

Maakuntien tiedonohjaussuunnitelma -projektissa päästiin alkuun maakuntien tiedonohjaussuunnitelman ja tiedonohjauksen yhtenäistämiseksi. Mahdollisessa jatkotyössä yhtenäistämistä olisi hyvä viedä eteenpäin geneeriseen suuntaan. Maakunnilla tai vastaavilla toimijoilla olisi yksi yhteinen tiedonohjaussuunnitelma, jota kaikki voisivat hyödyntää omien tarpeidensa mukaisesti. Yhteisen tiedonohjaussuunnitelman päivitykset hoidettaisiin keskitetysti ja tiedonohjaussuunnitelmaa pidettäisiin yllä tiedonohjausjärjestelmässä.

Tietomääritys- ja ohjaustietoryhmän hankkeet

Ohjaustietoryhmän työssä koordinoitiin eri ministeriöiden hallinnonalakohtaisten ohjaustietojen kehittämistyötä ja muodostettiin tiivistettyä mittaristoa maakuntalain 13§ mukaisia neuvotteluja varten. Yhteistyö koettiin kauttaaltaan hyödylliseksi ja vastaavanlainen koordinaatio ja tiedon vaihto nähtiin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi myös jatkossa, jos toimiva yhteistyörakenne muodostuu jonkin muun hankkeen tai ohjelman kautta.

Ministeriöiden yhteistyö mahdollistaa hyvien käytäntöjen jakamisen, ohjaustietojen digitalisoinnin vauhdittamisen ja samalla pystytään varmistamaan tiedon yhteiskäyttö eli se, että eri ohjaustiedoissa hyödynnetään aina samoja taustatietoja mm. väestön osalta. Lisäksi on varmistettava, että kaikki ohjaustiedot ovat vapaasti muiden ministeriöiden hyödynnettävissä avoimien rajapintojen kautta.

Tilasto- ja rekisteriryhmän hankkeet

Rekistereitä ei pidä nähdä pelkästään oikeudellisena kysymyksenä vaan myös laadullisena asiana.

Rekistereiden laatujärjestelmän puolesta puhuu muun muassa se, että näin pystytään puuttumaan käsitteelliseen häilyvyyteen sekä muihin epäjohtonmukaisuuksiin ja epäkohtiin rekistereissä. Rekistereiden laatujärjestelmän olennainen osa on myös selkeästi määritelty rekistereiden päivittämisvelvollisuus.

Rekisterit ja tilastot eivät ole itseisarvo, vaan niiden tarpeellisuutta on arvioitava kustannus-hyötyanalyysin valossa. Esimerkiksi tilastojen tarpeen kannalta avainasemassa ovat mm. tietotarpeiden yhteiskunnallinen tärkeys ja pitkäaikaisuus sekä se, voidaanko tietotarpeet tyydyttää huokeammin hallinnollisilla raporteilla.

On suositeltavaa siirtyä sirpaleisista rekistereistä tietovarantoajatteluun, kunhan tietosuoja eivätkä muut esteet tätä mahdollisuutta rajoita. Jotta rekisteri- ja tilastotoimi on toimiva kokonaisuus, on huolehdittava koko rekisteri- ja tilastointiketjusta. Jos tässä ketjussa on yksikin katkos tai muutoin heikko kohta, tietopalveluilla ei päästä luotettavasti eikä muutoinkaan toivotulla tavalla tavoiteltuihin päämääriin.

Etukäteen rekisteri- ja tilastotoimea ei voida kaikin osin saada toimivaksi kokonaisuudeksi. Näin ollen toimivan rekisteri- ja tilastotoimen kannalta keskeisessä asemassa on jälkiseurannan organisointi ja se, että seurannan perusteella reagoidaan havaittuihin puutteisiin ja kehittämistarpeisiin.

Siitä huolimatta, että useat syyt voivat periaatteessa puhua viranomaisten työnjaon uudelleenarvioinnin puolesta, selvityksen perusteella ei ilmennyt olennaisia tarpeita ryhtyä muuttamaan rekisteri- ja tilastotoimen työnjakoa.

Työnjaon tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon muun muassa se, että tilasto- ja rekisteritoimen yhdistyminen tutkimustoimintaan samassa organisaatiossa on omiaan tuottamaan laajuusetuja (economies of scope) sekä se, että tietovarannon kokonaisvastuu on oltava jollakulla eikä vastuuta tule hajauttaa useille viranomaisille.

Rakennus- ja huoneistorekisterin osalta on harkittava rekisterinpidon siirtämistä Maanmittauslaitokselle. Tämä edellyttää huolellista valmistelua, jossa sekä Maanmittauslaitos että Väestörekisterikeskus ovat tiiviisti mukana.

On suositeltavaa käynnistää selvitys osoitetietovarannon kehittämiseksi siten, että se mahdollisimman hyvin palvelee pelastustoimen tarpeita. Maanmittauslaitos voisi huolehtia asianomaisesta tehtävästä, koska se integroituisi hyvin MML:n muiden tehtävien hoidon kanssa.

Vastedes ruokahävikin sääntelyä kehitettäessä muodostuu tarve tilastoinnin organisoimiseksi. Luonteva organisaatio tällaisen ruokahävikkitilaston laatimiseksi olisi Luonnonvarakeskus.

Eriyksen tärkeä on huolehtia viranomaisyhteistyöstä. Tämän vuoksi on suositeltavaa kehittää viranomaisten välisiä yhteistyömalleja, kuten tehokasta tietojenvaihtoa, yhteistyömalleja erilaisissa erillistiedonkeruissa sekä säännönmukaista kommunikaatiota ja yhtenäisiä linjauksia lainsäädännön tulkinnessa.

Rahoitusmallien muuttamista ja rahoituksen lisäämistä silmällä pitäen, viranomaisten taholta ei noussut esille paljoltikaan vaatimuksia. Poikkeuksena tähän ovat eritoten THL, jossa resurssipaine kohdistuu tiedonhallintaan ja -jalostukseen sekä uusien tietotuotantolinjojen kehittämiseen sekä ELY-keskukset, joissa aliresursointia oli havaittavissa esimerkiksi henkilöstön osalta.

Haluttaessa hyödyntää tietoa julkisten asioiden hoitamisessa tarvitaan lisärahoitusta tilastoja tuottaville ja rekisteriviranomaisille. Liian korkeat maksut eivät saa muodostaa kynnystä tiedon hyödyntämiselle.

Tilastokeskuksen kunnille ja viranomaisille toimittamien, alueiden toimintaa kuvaavien räätälöityjen tietomassojen rahoitusmalli on otettava uudelleenarvioinnin kohteeksi. Nykyisin tietoja luovutetaan maksullisena palvelutoimintana, kun vaihtoehtona olisi toiminnan rahoittaminen valtion kehysrahoituksella tai muulla rahoitusmallilla joka kompensoi poistuvan tulorahoituksen Tilastokeskuksen budjettiin.

Keskeisessä asemassa hyvän tilastointi- ja rekisteröintitoiminnan kannalta on yksityisten toiminnanharjoittajien hallinnollisen taakan pitäminen mahdollisimman alhaisena kuitenkin tinkimättä niistä tavoitteista, jota tähän toimintaan sisältyy. Myös hallinnon sisäinen taakka on pidettävä kohtuullisena.

Yleisesti säädöspoliittisena suosituksena on mainittavissa, että erityisesti viranomaiset, jotka laativat tilastoja ja rekistereitä, tulisivat kuulluiksi lainsäädäntöprosessissa; säädösympäristön olisi oltava mahdollisimman vakaa; sekä se, että sääntelyssä ei tule mennä millimetrioikeudenmukaisuuteen.

Tilastolain osalta tulisi harkita Tilastokeskukselle käyttö- ja saantioikeutta yksityisen sektorin big dataan ja oikeutta käyttää näitä aineistoja tilastotuotannossa. Lisäksi on syytä harkita, voidaanko lakiin Tilastokeskuksesta Tilastokeskukselle määrittää tilastoinnin lisäksi muut erikseen määriteltävät tehtävät. Näihin tehtäviin voisivat kuulua tiedon kerääminen, yhdistäminen ja jakelu viranomaisten ja muiden tahojen suunnitteluun ja seurantatehtäviin.

Eräiden rajanveto-ongelmien osalta olisi sääntelytoimin tarve täsmentää lainsäädäntöä. Tässä voidaan mainita tarve selkiinnyttää tutkimuksen ja muun tietotuotannon rajanvetoa. Toisaalta kysymys ei ole ainoastaan säädösten täsmällisyydestä. Suositeltavaa on nimittäin jatkuva yhtenäisen käsitteistön kehittäminen ja ylläpitäminen tilastotoimessa. Välttämättä aina ei ole kuitenkaan tarvetta täsmälliselle ja tarkkarajaiselle sääntelylle.

Lainsäädännön päivitys on olennainen osa laadukasta lainvalmistelua.

Rekistereitä koskevia säännöksiä tulisi pyrkiä kokoamaan yhteen hallinnon-alan lakiin taikka muutoin sillä tavalla yhteen, että ne olisivat helposti havaittavissa. Sektorikohtaisten erityislakien sijasta tulisi säätää mahdollisuuksien mukaan yleislainsäädäntöä.

Maakuntapilotointiryhmän hankkeet

Tarvitaan vahva vuorovaikutuksellinen ja resursointi sekä tietoprosessien voittava standardointi.

Tarvitaan voimakkaampi ohjaus yhteisten järjestelmien / standardien käyttöön.

Tulee mahdollistaa validoidun tiedon keruu ja sen esteetön käyttö.

Tulee muodostaa kansallinen yhteinen tavoite, ”iso Kansallinen yhteinen tavoite, ”iso kuva” tulee olla kaikilla kirkkaana ja sekä ohjauksen että rahoituksen tulee seurata tavoitteiden saavuttamista linjakkaasti.

Valtakunnallisten toimijoiden verkostomainen yhteistyö on tärkeää (VM, STM, Kela, THL, Valvira, TTL...) => Tulee muodostaa yhtenäiset kansalliset linjaukset ja käytännön tasolla käsitteistöt ja käsittemallit.

Valitaan yksi pilottitoiminnallisuus, johon päätetään ”palveluketju”, tarvittava tietopohja, mittarit, tavoitteet, yhteistyöryhmä, tutkimus, tavoitteet, rahoitus ja kansallinen tuki pilottitoiminnan esim. vaikuttavuusmittareiden käyttäminen lastensuojelun prosesseissa.

Tiedon saatavuuden, saavutettavuuden, vertailukelpoisuuden ja jatkojalostamisen mahdollistaminen organisaatio -, toimiala -, työyksikkö- tai diagnosiryhmäperäisesti, jotta taataan asiakkaille/potilaille tarveperusteinen ja vaikuttava hoito- ja palveluprosessi sekä ohjataan organisaatiota ja palveluntuottajia tuottamaan tarpeisiin vastaavia hoito -ja palvelukokonaisuuksia kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.

Tulee varmistaa päätöksentekoa tukeva ja vaikuttava laadukas tieto kaikilla päätöksenteon areenoilla ja tasoilla.

Kertakirjauksen / Kanta data -alustan hyödyntäminen, tietojen mallinnus tiedolla johtamisen käytäntöön. Kaikkien toimijoiden koordinointi ministeriöstä – yhteistyötä toimijoiden kesken.

Oleennaista kansallisten tietoaineistojen käytettävyyden kannalta on:

- aluetasoinen tieto + paikkatieto mahdollisuuksien mukaan
- tietojen ajantasaisuus
- helppo löydettävyys
- tietokantojen maksullisuudesta kohti avoimia aineistoja
- maakunnat hyödyntävät / tilaavat paljon samoja aineistoja, joten järkevä ja taloudellinen ratkaisu tähän on erittäin kannatettava